

Folketingets Udvalg for Landdistrikter og Øer

ERHVERVSMINISTEREN

27. november 2018

Besvarelse af spørgsmål 171 alm. del stillet af udvalget den 31. august 2018 efter ønske fra Karsten Hønge (SF):

ERHVERVSMINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Spørgsmål:

Vil ministeren redegøre for nationale støtteordninger i hhv. Sverige, Norge, Finland, Tyskland, Holland og Belgien, der er sammenlignelige med Erhvervsministeriets Landdistriktpulje? Ministeren bedes i forlængelse heraf angive de enkelte støtteordningernes økonomiske ramme.

Tlf. 33 92 33 50

Fax 33 12 37 78

CVR-nr. 10 09 24 85

EAN nr. 5798000026001

em@em.dk

www.em.dk

Svar:

Rammerne for Landdistriktpuljen fastsættes i Finansloven. Puljens formål er at støtte projekter, der kan fremme beskæftigelse, erhvervsudvikling, service, levevilkår, bosætning samt lokale kultur- og fritidsaktiviteter i landdistrikterne og de små øsamfund, eller som kan belyse landdistrikternes udviklingsvilkår og informere om udviklingsmulighederne i landdistrikterne. Midlerne kan søges af foreninger, private, virksomheder, selvejende og offentlige institutioner samt kommuner og regioner.

Erhvervsstyrelsen har med udgangspunkt i ovenstående spørgsmål og i beskrivelsen af Landdistriktpuljen anmodet ambassaderne i ovenstående lande om bidrag. Erhvervsstyrelsen har nu modtaget svar fra de nævnte ambassader, som er gengivet herunder. Landenes besvarelser er gengivet i samme rækkefølge, som landene nævnes i spørgsmålet.

Landdistriktpuljen er en del af række indsatser på flere niveauer og på tværs af fagområder, der har til formål at skabe vækst og udvikling i hele Danmark. Disse indsatser varierer meget fra land til land og gør sammenligninger på tværs af de ovennævnte lande vanskelig.

Det bemærkes derfor, at der i flere af bidragene, beskrives støtteordninger, der efter Erhvervsstyrelsens vurdering ligger ud over formålet, målgruppen og aktiviteter, der kan medfinansieres af Landdistriktpuljen, men som i højere grad kan sammenlignes med for eksempel de nationale bidrag fra EU's strukturfonde til social og regional udvikling eller hele det danske Landdistriktsprogram under Miljø- og Fødevareministeriet, herunder til LAG/FLAG-ordningen mv.

Sverige¹

Sverige har ingen nationale støttepuljer, der er direkte sammenlignelige med Erhvervsministeriets Landdistriktpulje.

I Sverige findes der forskellige offentlige støtteordninger med samme udviklings- og kapacitetsopbyggende perspektiv som Landdistriktpuljen, men disse er enten rettet mod enkelte grupper af aktører eller mod mere snævre formål, sektorer og industrier end den danske Landdistriktpulje. De økonomiske rammer for disse støtteordninger varierer. Den svenske regering har hidtil målrettet sin landdistriktsstøtte til det private erhvervs-liv eller til offentligt-private samarbejder.

Norge²:

I 2017 var der afsat 1,1 mia. NOK til lån, garantier og projektfinansiering med det formål at skabe omstillingsdygtige erhverv og lokalsamfund i distrikterne. I 2018 er bevillingen på 834 mio. NOK³. Indsatsen omhandler følgende projekter:

- Distriktsrettede risikolån, garantier og tilskud som gives via Innovasjon Norge (488 mio. NOK i 2018).
- ”Erhvervshaverne” tilbyder virksomheder tjenester, som fremmer vækst og fornyelse og dermed bedre udviklingsmuligheder (86 mio. NOK i 2018).
- Mentortjenesten som via Innovasjon Norge tilbyder grundlæggere øget viden om virksomheders udviklingsproces (5 mio. NOK i 2018).
- Bioraffineringsprogrammet som har fokus på udnyttelse af lokale råvarer (13 mio. NOK i 2018).
- Post 64 som er en målrettet indsats for inkluderende og vækstende lokalsamfund i distrikterne (154 mio. NOK i 2018).
- Distriktscenteret som er et virkemiddel for at styrke kommunernes kompetencer på bæredygtigt udviklingsarbejde i distrikterne (28 mio. NOK i 2018).
- Merkur-programmet som bidrager til at opretholde og videreudvikle tilbuddet af dagligvarebutikker i områder med små markeder (48 mio. NOK i 2018).

Afhængig af projektet kan både virksomheder, kommuner, privatpersoner og foreninger søge om støtte.

En hhv. kort og mere omfattende gennemgang af ordningerne kan findes i ”Omstillingsdygtigt erhvervs-liv og lokalsamfund i distrikterne” og ”Kommunal- og moderniseringsdepartementet_Prop 1S_2017-2018”

¹ Ambassaden har været i kontakt med Tillväxtverket under Näringsdepartementet.

² Ambassaden har talt med Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

³ Programpunkt 13.50, kapitel 550 og 554 i Kommunal- og moderniseringsministeriets forslag til finansloven for 2018

Finland⁴:

Den primære nationale støtteordning for Finland, der kan sammenlignes med Erhvervsministeriets Landdistriktpulje, er støtteordningen *'Programme for Sustainable Growth and Jobs 2014-2020'*.

Budgettet for støtteordningen beløber sig til 2,6 mia. EUR, hvilket udgøres af både statslig finansiering og finansiering fra EU. EU bidrager med 1,3 mia. EUR, og den finske regering med tilsvarende 1,3 mia. EUR.

Støtteordningen dækker over Finland som helhed og er derfor ikke udelukkende rettet mod landdistrikter. Ordningen kan dog i overvejende grad siges at være fokuseret på landdistrikter, da det østlige og nordlige Finland modtager størstedelen af den tilgængelige finansiering og til sammenligning med det sydlige og vestlige Finland i højere grad består af landdistrikter. Det østlige og nordlige Finland modtager 70,9 pct. af støtteordningens budget, hvor det sydlige og vestlige Finland modtager de resterende 29,1 pct.

Støtteordningen *'Programme for Sustainable Growth and Jobs 2014-2020'* tager udgangspunkt i fem følgende mål:

1. Konkurrencedygtighed af små og mellemstore virksomheder:
 - a. Forbedring af transport og logistiske forbindelser som er essentielle for små og mellemstore virksomheder (Udelukkende for det østlige og nordlige Finland).
2. Skabelsen, samt brugen af ny information og viden:
 - a. Forskning, udvikling og innovation af infrastruktur der fremmer regionale økonomier.
3. Beskæftigelse og mobilitet i beskæftigelsen:
 - a. Redskaber der kan øge beskæftigelse, og muligheder blandt unge der står svagt på arbejdsmarkedet.
4. Uddannelse, evner og livslang læring
5. Social inklusion og fattigdoms bekæmpelse

Et projekt, der modtager støtte, skal imødekomme mindst ét af de opstillede mål. Der kan ikke modtages støtte for aktiviteter, der falder uden for denne ramme.

Det er muligt for uddannelsesinstitutioner, offentlige og private organisationer, forskningsinstitutioner, kommuner, virksomheder mm. at søge om støtte. Søgende parter skal have viden omkring projektets område, forudsætninger for at gennemføre projektet og evner til at fortsætte projektet.

⁴ Ambassaden har været i kontakt med afdelingen for regional udvikling i ministeriet for økonomiske anliggender og beskæftigelse.

Tyskland⁵

I forhold til Erhvervsstyrelsens forespørgsel om nationale støtteordninger i Tyskland, der er sammenlignelige med Erhvervsstyrelsens Landdistriktpulje, har ambassaden været i kontakt med det tyske indenrigs- og hjemstavnsministerium (BMI), uddannelses- og forskningsministeriet (BMBF) og ernærings- og landbrugsministeriet (BMEL). Ambassaden har fået oplyst, at der på nuværende tidspunkt findes sammenlignelige ordninger administreret af uddannelses- og forskningsministeriet og ernærings- og landbrugsministeriet.

Det tyske uddannelses- og forskningsministerium: WIR! – støtte til regionale innovationsprojekter

I Tyskland indgår programmer til støtte af struktursvage regioner og landdistrikter i porteføljen hos uddannelses- og forskningsministeriet, som har lanceret et nyt rammeprogram under titlen ”Innovation und Strukturwandel”. Programmet fokuserer på de store regionale forskelle, som findes internt i Tyskland i forhold til innovationsdygtighed og økonomisk styrke.

En relevant støtteordning under ”Innovation und Strukturwandel” udgøres af pilotprogrammet ”WIR! - Wandel durch Innovation in der Region” (da: Forandring gennem regional innovation). WIR skal forsøge at tilføre strukturelt svagere regioner nye impulser og ideer inden for teknologisk udvikling, produktinnovation, nye forretningsmodeller eller social innovation. I øjeblikket er der tale om et pilotprojekt med fokus på delstaterne i det gamle DDR, men dette udvides fra 2020 til at omfatte hele Tyskland.

Under WIR er i alt 32 regionale projekter blevet udvalgt til at modtage støtte. Den økonomiske ramme for første fase af WIR-programmet, som løber frem mod 2020 (senest til 2021), er i alt 150 mio. EUR.

Hensigten med WIR er at skabe innovationsbaseret udvikling i landdistrikter, hvor forandringen er drevet frem af borgerne selv.

Ambassadens samtalepartner i uddannelses- og forskningsministeriet fremhævede, at målet med at investere i lokalt forankrede innovationsideer- og potentialer er at skabe vækst og arbejdspladser, men også at man ved at give borgerne ”skæbnen i egen hånd” håber at overvinde noget af den frygt for forandring og skepsis over for den teknologiske udvikling, som findes i nogle tyske landdistrikter.

⁵ Ambassaden har talt med kontoret for ”ligeværdige levevilkår” i indenrigs- og hjemstavnsministeriet, kontor for ”regionale innovationsinitiativer og nye forbundslande” i uddannelses- og forskningsministeriet samt kontor for ”regional- og landsbyudvikling samt regeringens program for udvikling af landområder” i ernærings- og landbrugsministeriet.

Støtteprogram under det tyske ernærings- og landbrugsministerium

Under det tyske ernærings- og landbrugsministerium findes “Bundesprogramm ländliche Entwicklung” (da: Bundesprogram for landlig udvikling). Projektets finansielle ramme er 70 mio. EUR årligt frem til 2021. Her kan lokale aktører med ideer søge om midler til deres projekter. Projektet har siden 2015 støttet mere end 1.000 initiativer til udvikling af landdistrikter.

Formålet med programmet er at støtte lokale aktører i at omsætte ideer, hvoraf der i bedste fald vil kunne opstå koncepter og projekter, som kan overføres og bruges andre steder og på den måde styrke landdistrikterne for at bidrage til at skabe lige levevilkår i byerne og i landområder.

Holland⁶

Følgende hollandske støtteordninger kan betragtes som sammenlignelige med den danske landdistriktspulje:

Vadefonden

Denne fond blev oprettet i 2007 for en periode på 20 år. Staten har allokeret 600 mio. EUR til Vadehavsregionen til initiativer og projekter, der fremmer økologien og bæredygtig økonomisk udvikling i området. Ansøgninger kan indgives af erhvervslivet, foreninger, stiftelser og myndigheder. Siden 2012 har de tre vadehavsprovinser (Friesland, Groningen og Nordholland) været ansvarlige for administrationen af fonden. Godkendte projekter falder under følgende ni emner:

- Natur
- Vand, undergrund, lys og lyd
- Verdensarv, kulturhistorie og landskabsudvikling
- Bæredygtigt fritidsliv og turisme
- Bæredygtig energi
- Bæredygtige vadehavshavne
- Bæredygtigt fiskeri
- Bæredygtigt landbrug
- Lokale innovationer

Regionale Deals

Den hollandske regering har i sin regeringsaftale allokeret 950 mio. EUR i perioden 2018-2022 til regionale opgaver. Denne sum betegnes den ”regionale konvolut”. Regeringen sigter mod at fremme velfærd i hele landet, hvor begrebet defineres som bredere end økonomisk vækst, og derfor er der bl.a. fokus på kvaliteten af befolkningens omgivelser og levevilkår.

⁶ Indberetningen er udarbejdet på basis af offentlige kilder.

Projekter, der kan komme i betragtning til støtte, kan fx omhandle social infrastruktur og forsyningsniveau, undervisning og arbejdsmarked, klima og energi, natur og landbrug, tilgængelighed til området, boligmarkedet samt styrkelse af erhvervsmæssig infrastruktur.

I regeringsaftalen har man allerede angivet seks prioritetsområder: nukleare forhold, European Space Agency ESTEC, provinsen Zeeland, regionen Eindhoven, Rotterdam-syd og de tre særlige kommuner i den caribiske del af det nederlandske Kongerige. En del af den regionale konvolut er reserveret til andre regionale projekter, såkaldte regionale deals. Frem til 1. september i år kunne forslag til regionale deals sendes til Ministeriet for Landbrug, Natur og Fødevarer. I løbet af efteråret vil det fremgå, hvilke forslag der vil blive udvalgt. I denne omgang har man tilsidesat 200 mio. EUR, men støtte kan for eksempel også gives i form af lettede regelbyrder. Der forventes en ny ansøgningsrunde i 2021.

Krav som regionale deals skal leve op til:

- Som udgangspunktet finansieres max. 50 procent af budgettet.
- Tilskuddet skal være del af et bredere, flerårigt projekt baseret på en konkret og bindende samarbejdsaftale.
- Der skal være tale om et PPS-projekt, hvor en triple helix – myndigheder, erhvervslivet og videnskaben – foretrækkes.
- Fokus på projekter, der ikke har kunnet få midler via andre kanaler.
- Hvis der kan kobles flere finansieringsmuligheder på projektet, såsom andre myndigheder, EU eller Invest-NL, er det en fordel.

Belgien⁷

Ambassaden har fået oplyst, at der ikke findes støtteordninger i Belgien svarende til Erhvervsministeriets Landdistriktspulje, hvor man specifikt støtter udviklingen af landdistrikterne.

I Belgien er hovedparten af beslutningskompetencen på landbrugsområdet lagt ud til regionerne. Man arbejder således med to regionale programmer for hhv. Flandern («Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling - PPDO III») og Vallonien (Programme wallon de Développement Rural - PwDR), hvorigennem der i henhold til EU's forordning nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) gives støtte til udvikling af landbruget.

⁷ Ambassaden har været i kontakt med Landbrugs- og fiskeriråd, Generaldirektoratet for europæiske sager, Belgisk UM

Med venlig hilsen

Rasmus Jarlov